

**5. HRVATSKI KONGRES MEDICINE RADA
s međunarodnim sudjelovanjem
ZDRAVLJE, RAD i ZAJEDNICA**

**5th CROATIAN CONGRESS ON OCCUPATIONAL HEALTH
with International Participation
HEALTH, WORK AND COMMUNITY**

**Hvar, hotel Amfora
28.09. – 02. 10. 2011.**

KNJIGA SAŽETAKA

BOOK OF ABSTRACTS

**5. HRVATSKI KONGRES MEDICINE RADA S MEĐUNARODNIM
SUDJELOVANJEM**

**5TH CROATIAN CONGRESS ON OCCUPATIONAL HEALTH WITH
INTERNATIONAL PARTICIPATION**

KNJIGA SAŽETAKA
BOOK OF ABSTRACTS

Izdavač: Hrvatski liječnički zbor, Hrvatsko društvo za medicinu rada

Publisher: Croatian Society on Occupational Health
Predsjednica/President: Azra Huršidić Radulović

Urednici/Editors: Jadranka Mustajbegović
Vlasta Dečković Vukres
Milan Milošević

Tehnička urednica/Technical Editor: Dunja Beritić
Fedor Valić

Recenzenti/Reviewers: Dunja Beritić
Ana Bogadi Šare
Vlasta Dečković Vukres
Jagoda Doko Jelinić
Azra Huršidić Radulović
Nataša Janev Holcer
Bojana Knežević
Hrvoje Lalić
Jelena Macan
Slavenka Majski Cesarec
Milan Milošević
Jadranka Mustajbegović
Mirko Petrošević
Marija Zavalic
Eugenija Žuškin

Grafička obrada: Milan Milošević

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 779068

ISBN: 978-953-6451-42-5

SADRŽAJ / CONTENTS

UVODNA IZLAGANJA / KEY PRESENTATIONS	5
SAŽECI USMENIH I POSTER IZLAGANJA / ABSTRACTS OF ORAL AND POSTER PRESENTATIONS	
ZDRAVLJE NA RADU: PROFESIONALNE BOLESTI I BOLESTI U SVEZI S RADOM, NESREĆE NA RADU / <i>HEALTH AT WORK: OCCUPATIONAL AND WORK RELATED DISEASES, ACCIDENTS AT WORK</i>	16
PSIHOSOCIJALNI RADNI OKOLIŠ I UČINCI NA ZDRAVLJE / <i>PSYCHO-SOCIAL WORKING ENVIRONMENT AND ITS HEALTH IMPACT</i>	48
MEDICINA RADA U POLJOPRIVREDI / <i>OCCUPATIONAL HEALTH IN AGRICULTURE</i>	56
ZDRAVLJE NA RADU ZDRAVSTVENIH DJELATNIKA / <i>OCCUPATIONAL HEALTH FOR HEALTHCARE PROFESSIONALS</i>	65
PROFESIJE U ŠPORTU – ASPEKTI MEDICINE RADA I ŠPORTA / <i>SPORTS PROFESSIONS - OCCUPATIONAL AND SPORTS MEDICINE ASPECTS</i>	76
PROFESIONALNA REHABILITACIJA – POVRATAK NA POSAO/PROFESIONALNA ORIJENTACIJA I SELEKCIJA / <i>OCCUPATIONAL REHABILITATION - BACK TO WORK/ OCCUPATIONAL ORIENTATION AND SELECTION</i>	84
PROMOCIJA ZDRAVLJA I PREVENCIJA NA RADU / <i>HEALTH PROMOTION AND PREVENTION IN OCCUPATIONAL SETTINGS</i>	87
TJELESNA AKTIVNOST U ZAŠTITI I UNAPRJEĐENJU ZDRAVLJA ZAPOSLENIH / <i>PHYSICAL ACTIVITY IN WORKERS' HEALTH PROTECTION AND PROMOTION</i>	99
ZAŠTITA NA RADU / <i>SAFETY AT WORK</i>	101
ZDRAVSTVENI UČINCI DUGOTRAJNE IZLOŽENOSTI NISKIM RAZINAMA ONEČIŠĆENJA / <i>HEALTH EFFECTS OF LONG-TERM EXPOSURE TO LOW-DOSE OF POLLUTION</i>	106
OCJENJIVANJE I SUZBIJANJE ZDRAVSTVENIH OPASNOSTI NA RADNOM MJESTU/ <i>HEALTH RISK ASSESSMENT AND HEALT CONTAINMENT AT WORKPLACE</i>	108
INDUSTRIJSKI INCIDENTI I ODGOVARAJUĆI ZDRAVSTVENI NADZOR / <i>INDUSTRIAL ACCIDENTS AND APPROPRIATE HEALTH SURVEILLANCE</i>	111
KVALITETA UNUTARNJEG OKOLIŠA / <i>INDOOR AIR QUALITY</i>	115
ERGONOMIJA U RADU I ŠPORTU / <i>ERGONOMICS AT WORK AND SPORTS</i>	117
KVALITETA RADA U SLUŽBAMA MEDICINE RADA / <i>QUALITY OF PERFORMANCE IN OCCUPATIONAL HEALTH SETTINGS</i>	119
RAZLIČITO / <i>OTHER</i>	121
RADIONICE / WORKSHOPS	136
KAZALO AUTORA / INDEX OF AUTHORS	139

1.3 RADNA SPOSOBNOST RADNIKA OBOLJELIH OD PROFESIONALNIH BOLESTI

Zahariev Vukšinić K, Bogadi Šare A, Bubaš M, Knežević B, Krišto D

Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, Zagreb, Hrvatska

UVOD : Cilj ocjene radne sposobnosti je očuvanje zdravlja zaposlenih, sprječavanje ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti povezanih s radom.

CILJ RADA: Cilj rada je utvrditi i analizirati radnu sposobnost radnika oboljelih od profesionalne bolesti u Republici Hrvatskoj. Ti podaci mogu dati smjernice za bolju provedbu profesionalne orijentacije i preventivnih pregleda, za adekvatnije osposobljavanje radnika i učinkovitije ergonomske oblikovanje radnog mjesta.

METODE: Iz Registra profesionalnih bolesti Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnosti na radu analizirani su podaci o radnoj sposobnosti i radnom statusu svih oboljelih od profesionalnih bolesti priznatih u 2009. godini. Obuhvaćene su sve profesionalne bolesti osim bolesti uzrokovanih azbestom. Podaci su prikupljeni iz prijave o profesionalnim bolestima, telefonskim kontaktom s oboljelim radnicima, iz podataka liječnika obiteljske medicine te na temelju izdatih rješenja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Pri obradi podataka korištena je deskriptivna statistika i metodologija Europske statistike za praćenje profesionalnih bolesti.

REZULTATI: Ukupan broj radnika oboljelih od profesionalnih bolesti i registriranih u Registru profesionalnih bolesti za 2009. godinu iznosio je 195. Od toga je izuzet broj radnika oboljelih od posljedica izloženosti azbestnim vlaknima. Preostalih 76 (38,9%) radnika kontaktirani su telefonski. Podaci o privremenoj radnoj nesposobnosti dobiveni su od 67 radnika, od kojih je najveći broj - 19 (28,4%), koristio bolovanje duže od 6 mjeseci. O trajnoj radnoj sposobnosti su dobiveni podaci od 71 radnika. Profesionalna nesposobnost za rad utvrđena je u 16 (22,5%) radnika uglavnom životne dobi od 50 do 59 godina, a opća nesposobnost za rad u 8 (11,3%) radnika iste životne dobi. Od 58 radnika dobiven je podatak o radnom statusu. Najviše je onih radnika (22 - 37,9%) koji su zbog profesionalne bolesti promijenili radno mjesto, a 7 (12,1%) radnika dobilo je otkaz.

ZAKLJUČAK: Invalidnost kao trajno smanjenje radne sposobnosti utvrđena je u gotovo 1/3 radnika oboljelih od profesionalne bolesti, a najčešće je ocijenjena kao profesionalna nesposobnost za rad. Budući da su ti radnici uglavnom stariji od 50 godina, teško se mogu natjecati na tržištu radne snage. Taj podatak zabrinjava te ukazuje na potrebu boljeg zdravstvenog nadzora radnika te na poboljšanje radnih uvjeta.

WORKING ABILITY OF WORKERS SUFFERING FROM OCCUPATIONAL DISEASES

INTRODUCTION: The aim of working ability assessment is to preserve the health of employees, prevent injuries at work, occupational diseases and work-related diseases.

AIM: The aim of this paper is to monitor the working ability of workers suffering from occupational diseases in the Republic of Croatia. These data can provide guidelines for better implementation of professional orientations and preventive examinations and more suitable employee training.

METHODS: From the Register of Occupational Diseases of the Croatian Institute for Health Protection and Safety at Work data were analyzed on working ability and employment status of workers suffering from occupational diseases recognized in 2009. All recognized occupational diseases are included except diseases caused by asbestos. Data were collected from reports on occupational diseases, telephone contact with sick employees, data from family physicians and from decision issued by the Croatian Institute for Pension Insurance. For data processing and analysis, descriptive statistics and methodology of the European statistics for monitoring occupational diseases were used.

RESULTS: The total number of workers suffering from occupational diseases and registered in the Register of Occupational Diseases in 2009. was 195. Workers suffering from diseases caused by asbestos are excluded from the analysis. Remaining 76 (38.9%) workers were contacted by telephone. Data on temporary working disability were obtained from 67 workers, of which the largest number, 19 of them (28.4%), were absent from work more than 6 months. Data on permanent working disability were obtained from 71 workers. Professional disability for work was determined in 16 (22.5%) workers, mostly aged 50-59 years, and total disability for work in 8 (11.3%) workers. Data on employment status were obtained from 58 workers. Most of the workers with professional disease changed job - 22 (37.9%), and 7 (12.1%) workers got fired.

CONCLUSION: Disability as a permanent reduction of working ability was found in nearly 1/3 of workers suffering from occupational disease and was mostly assessed as professional disability for work. These workers were most often older than 50 years of age and therefore it was difficult for them to compete in the labor market. These data are of concern and point to the need for better health surveillance of workers and for the improvement of working conditions.

1.4 TIJEK KONTAKTNE SENZIBILIZACIJE U BOLESNIKA S PROFESIONALNIM ALERGIJSKIM KONTAKTNIM DERMATITISOM

Macan J, Rimac D¹, Varnai VM, Milković-Kraus S.

Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb, Hrvatska

¹Ordinacija medicine rada i športa, Labin, Hrvatska

UVOD: Studije praćenja bolesnika s profesionalnim alergijskim kontaktnim dermatitisom (PAKD) rijetko se provode te postoji manjak podataka o tijeku i prognozi ove profesionalne bolesti.

CILJ RADA: Cilj rada je procijeniti tijek kontaktne senzibilizacije u bolesnika s dijagnosticiranim PAKD ponovljenim epikutanim testiranjem.

METODE: U studiju je uključeno 20 osoba (11 muškaraca) s PAKD dijagnosticiranim u Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada u Zagrebu u razdoblju od 1989. do 2003. godine. Tada su svi ispitanici epikutano testirani u sklopu dijagnostičke obrade. Ispitivanje je provedeno 2009. i 2010. godine, a uključivalo je prikupljanje podataka tijekom liječničkog pregleda, te epikutano testiranje standardnom metodom sa standardnom europskom serijom kontaktnih alergena (Brial, Njemačka). Kožne reakcije očitavane su nakon 72 sata okluzije, a kontaktnom senzibilizacijom smatrana je pojava eritema, induracije i vezikula („++“ ili „+++“). Epikutano testiranje provedeno je u toj studiji istom metodom i od istih stručnjaka kao i prvo testiranje provedeno pri donošenju dijagnoze PAKD.

REZULTATI: Uzroci PAKD bili su soli tvrdih metala (kroma, kobalta i nikla) i sastojci gume (tiuram i merkaptospojevi, antioksidansi za gumu - IPPD), bez uočenih spolnih razlika. Nakon postavljanja dijagnoze PAKD, 19 od 20 bolesnika uklonjeno je iz ekspozicije, pri čemu ih je 14 umirovljeno, a 5 je nastavilo raditi nakon promjene radnog mjesta. Jedna osoba (obučarski radnik) nastavila je raditi na istim poslovima. Ponovljeno epikutano testiranje provedeno je prosječno 13 godina (raspon 6-20 godina) nakon prvog testiranja i postavljanja dijagnoze PAKD. U polovici bolesnika u ponovljenom epikutanom testiranju uočen je nestanak kontaktne senzibilizacije na profesionalne alergene. Bez obzira na vrstu alergena, jačina reakcije zabilježena pri prvom epikutanom testiranju imala je utjecaj na rezultat ponovljenog testiranja. Nestanak kontaktne senzibilizacije zabilježen je u značajno više bolesnika s blagom ili umjerenom reakcijom u prvom epikutanom testu („+“ ili „++“) u odnosu na bolesnike s jakom reakcijom („+++“) (92% vs 18%, P=0,001). Dužina izloženosti profesionalnim alergenima (prosječno 21 godinu), kao i dužina razdoblja u kojem radnici nisu